

УДК 130.2

В. Бурмака

Тернопільський національний технічний університет імені І. Пулюя, Україна

О. ШПЕНГЛЕР «ПРО УНІВЕРСАЛЬНІСТЬ ТЕХНІКИ ТА ЗАКОНОМІРНОСТІ ЇЇ РОЗВИТКУ»

V. Burmaka

O. SPENGLER «THE UNIVERSALITY OF THE TECHNOLOGY AND PATTERNS OF ITS DEVELOPMENT»

Німецький філософ початку XX ст. Освальд Шпенглер був вагомим представником філософії техніки як самостійного напрямку в філософії. Він зміг передбачити в розвитку техніки наростаючу загрозу для людської цивілізації. Про техніку Шпенглер пише в п'ятій главі другого тому «Занепаду Європи» – «Світ форм економічного життя». Докладніше дану проблему він розглядає в спеціальному трактаті «Людина і техніка». Він пише, що «Разом з рукою, зброєю і особистісним мисленням людина стає творцем» [1, с. 468]. Люди починають змінювати світ навколо себе, з появою перших ножів з гострим камінням, людина починає змінювати природний порядок речей, вона підлаштовує навколишнє середовище під себе, таким чином творить свій мікросвіт. «Діяльність мислячої руки ми називаємо діянням. Діяльність властива тваринам, діяння виникає тільки з людиною» [1, с. 468]. На думку автора в первісні часи, відколи людна почала творити, вона почала відрізнятися від тварин, які задовольняються тільки задоволенням своїх первинних інстинктів.

О. Шпенглер пише: «Вони думали, що хочуть «пізнати Бога», але бажали тільки необмежених сил природи, тієї невидимої енергії, яка є у всьому; вони хотіли зробити корисним все, що відбувається, ізольоване, відчутне» [1, с. 483]. з розвитком технологій люди почали відходити від співіснування з природою, від її Боготворіння, вони почали відчувати могутність технології і можливості, які вони відкривали для людини. В процесі розвитку техніка заставляла людей об'єднуватись, оскільки розвивались окремі галузі господарства і одна чи декілька людей не могли самі забезпечити себе необхідними товарами, що призвело до виникнення підприємств і підприємців, які організовували людей для реалізації певних цілей. Автор зазначає: «Насправді ні голови, ні руки нічого не можуть змінити в долі машинної техніки, яка розвивається з внутрішньої, душевної необхідності і нині наближається до свого завершення, до свого кінця» [1, с. 486]. Шпенглер вважав, що техніка розвивається в своєму окремому просторі, незалежно від людей, рух прогресу не зупинити і рано чи пізно він приведе людство до його кінця. Як людина як творіння Землі, як творіння її природи винищує свого творця, пристосовує її до своїх забаганок, так і техніка колись візьме верх над людиною. Автор пише: «Все органічне підлягає тотальній організації, штучний світ пронизує і отруює світ природний» [1, с. 488]. Природа і все в ній живе в гармонії і доповнює одне одного, на відміну від техніки, яка створена для того, щоб служити людині, для того, щоб допомогти їй покорити природу. О. Шпенглер робить висновок: «Перед лицем такої долі є тільки одне гідніше нас, думка, колись виражена Ахіллом: краще прожити коротке життя, повне дій і слави, ніж довге порожнє життя» [1, с. 492]. Зараз ж, люди вже не можуть змінити рішення, яке колись зробила людина, прив'язавши гострий камінець до палки, відійшовши від гармонії з природою – обравши життя присвячене розвитку і славі.

Література

Шпенглер О. Человек и техника // Культурология. XX век: Антология – М.: Юрист, 1995. – 703 с. – С.454-496.